

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GŁOS NARODU

Informacyjny dziennik demokratyczny

Nr. 95

Częstochowa, 21 — 23 kwietnia 1946 r.

Rok II.

Drugie Święta Wielkanocne w odrodzonej Polsce

Ze wszystkich świąt bodaj że najbardziej związane są z przemianami, zachodzącymi w naturze i w duszy ludzkiej — Święta Wielkanocne, święta od dawien dawna obchodzone na wiosnę, w ową porę, gdy cały świat budzi się do życia ze snu zimowego.

Rok rocznie dzieje się w przyrodzie ten sam cud. Pod wpływem życiodajnego ciepła martwa ziemia odradza się, drzewa pokrywają się tysiącami pąków, zjawiają się pierwsze kwiaty i walczą z jeszcze mroźnymi podmuchami wiatru czy z zimnym opóźnionym śniegu, w zieleń traw i zbóż przyobleka się szara gleba, wracają stadami ptaki i — ożywa człowiek.

Ow proces budzenia się do życia przyrody, uosabianej w takiej czy w innej postaci, był treścią wielu greckich mitów. Wiadome jest, że już w zamierzchłej starożytności odprawiano w niejednym z helleskich miast kilkunastu, zrazu żalobne, potem radosne misteria.

Od niepamiętnych też czasów w Kościele katolickim rok rocznie z głęboką czcią i wzruszeniem obchodzi się dramat krzyżowania Pana, później zaś cud zmartwychwstania.

Do wzruszeń religijnych, jakie przeżywają ludzie w czas Wielkanocnych Świąt, dołączały się w sercach Polaków przez pięć lat okupacji hitlerowskiej wzruszenia o specjalnym charakterze.

Wiosna — wolność!!!

I mimo woli tworzone analogie, że tak jak Nocą Wielkanocną zmartwychwstał Chrystus, podobnie i dokona się cud zmartwychwstania Polski.

Oczekano...

I chociaż, jak się zdawało, co wiosnę wzmagal się terror niemiecki i sprawnie funkcjonowała administracyjna maszyna okupacji, to przecież nie, nawet śmierć tysięcy rodaków, nie gasła w sercach tych, co żyli, ognia wiary, że po nocy nadejdzie świt, że po niewoli nastanie wielki dzień wolności.

Aż wreszcie doczekaliśmy...

Już w ubiegłym roku przeżyaliśmy święta w radosnym nastroju. Wszak dla nas, mieszkańców Częstochowy, były to pierwsze święta wolności!

Pierwsze święta...

Jeszcze nie ucichł huk armat, jeszcze stronami przewalała się stonoga, ale wiadome było, że już pod ciosami armii Sprzymierzonych rozpada się hitlerowski reżim i że zbliża się dzień, w którym stolica prusacwa Berlin poprosi o pokój.

Tak się i stało.

Zwycięskie sztandary Armii Czerwonej zakolysały się na murach Reichstagu i nienawistny wróg doczekał się wreszcie godzin zasłużonego pogromu.

Płonące fronty przycisły, miliony walczących odetchnęły: pokój!

Nareszcie pokój!

Wraz z pierwszymi powiewami łagodnego wiatru, z pierwszymi kwiatami wiosny i z pierwszym przylotem ptaków z południa życie zaczęło budzić się na ruinach spalonych miast i w perzynę obróconych wsi.

Wygnańcy jeli wracać do swych sadyb i wprost z szaleńczym uporem, na nic nie zważając i niezjmując nie przerażeni, rozpoczęli pracę na zgliszczach.

W oczach naszych iścił się cud zmartwychwstania Polski.

Z ogromnym rozpadem, z energią, której przez sześć lat nie było wolno ludziom w produktywnym działaniu okazać, rozpoczęło dzieło odbudowy.

Milionom bezrolnych dano rozparcelowaną wielką własność ziemską i unarodowiono wielki przemysł.

Szary człowiek uzyskał wolność i zdobył możliwość osiągnięcia jak najlepszych warunków życia.

Zorganizowano administrację, rozbudowano Wojsko Polskie, stworzono sieć rad narodowych, uruchomiono szkoły.

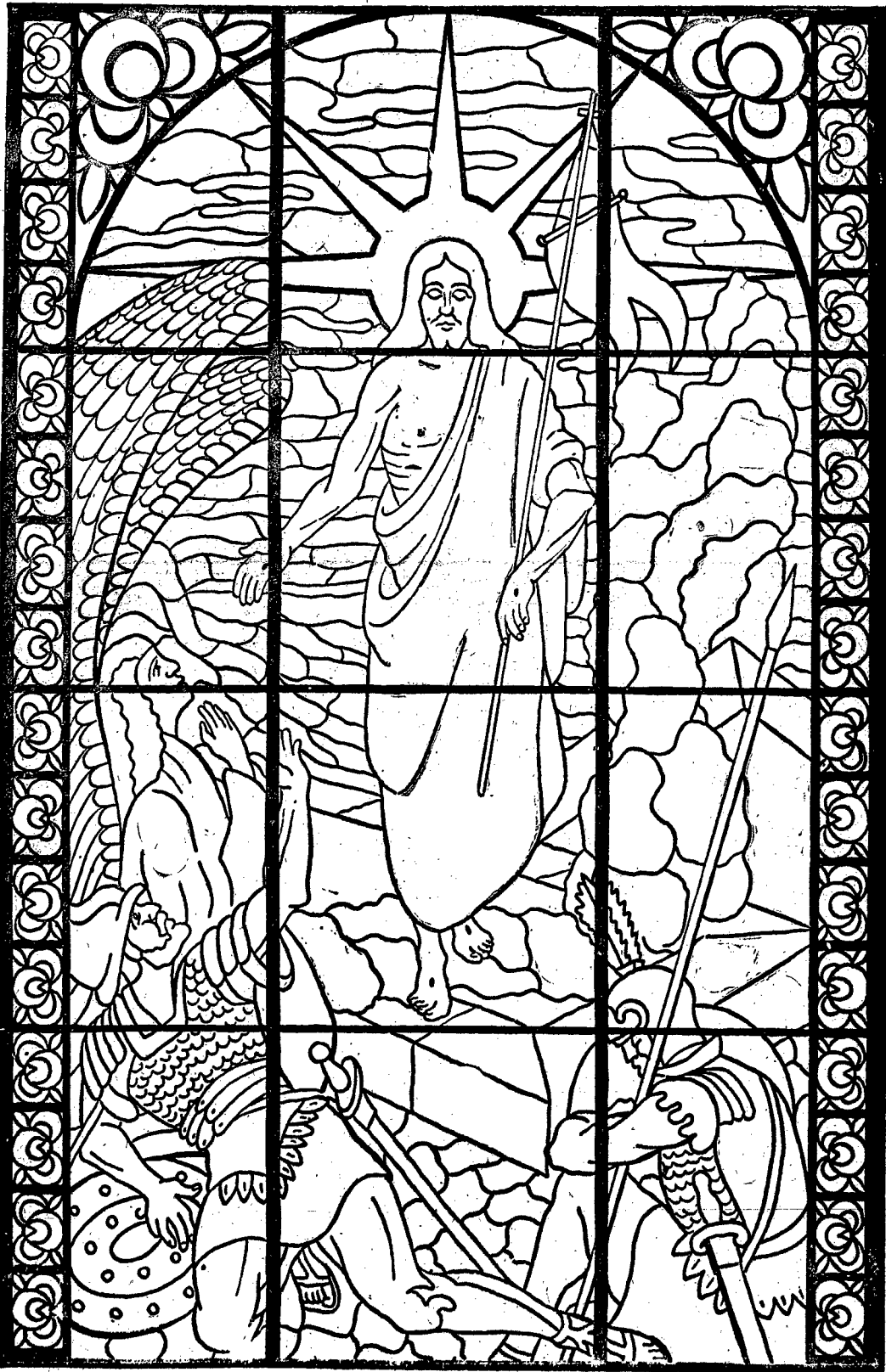
Setki ludzi przesiedlono na Zachód, który rozpoczęło w żywiołowy sposób odnawianie.

Przez cały rok, pierwszy rok po koszmarnych latach niewoli, trwało zmartwychwstanie Polski.

A rok był niezwykle ciężki. Powojenne życie stwarzało ogromne trudności i wikało się nieraz tragicznie.

Coraz bardziej widać było uspokoił się kraj, zapanowywał w nim ład i gruntowny porządek.

Jedni rok temu nie wiedzieliśmy, wia-

ciwie, jak ułoża się nasze sprawy, jeżeli poprzestaniemy Wielkanocę przy niecisłym jęszcze huk armat niepokoja nas niepewnością tego, co będzie, — obecnie ze spokojem możemy patrzeć w przyszłość.

Wstuchani w dźwięki wielkanocnych

dzwonów radowymy się z całą obudzoną do życia przyroda.

Tak, to jest wiosna.

Wzruszeni w ciemniach kościołów, gdzie rozgrywa się dramat misterii wielkanocnych i z martwych wkrzesza się Pan, czy

jemy swym sercem całym i duszą całego

Tak, to jest Zmartwychwstanie.

Wraz z całą Polską jak długa i szeroka,

wolamy:

— Zmartwychwstanie zostało dokonane.

Jesteśmy wolni!!!

S. E.

Sytuacja i nastroje w Niemczech w oświetleniu szwajcarskim

Znany dziennik szwajcarski „Der Bund”, wydawany w Bernie, opublikował ciekawy artykuł Maxa Schneizera p. t. „Problemy niemieckie”. Autor rozpoczyna swe rozważania od trzewnej oceny „przemiany duchowej”, jaka dokonała się w narodzie niemieckim pod wpływem klęski:

„Mówi się niemcom, że gdy tylko wystąpią jako masa — są narodem trudnym, niesamodzielnym, nierównym i popychanym przez złe instynkty. Jest to nieestetyczna prawda. Również dziś spotykamy na każdym kroku objawy nieprzyjemne, niebezpieczne i budzące nieufność. Ten naród jeszcze wcale nie doszedł do rzeczy wistego zrozumienia swej współwiny w ukazałofawaniu się jego losu. Jest niepojęty w swoim zesłepieniu. On prawda w ostatnich tygodniach to zrozumienie współwiny wzrósł. Trzewna rzeczywistość, ponowność i wielka cierpliwość oskarżycieli i sędziów w Norymberdze najbardziej przyczyniły się do tej zmiany. Ale to nie wystarczy. Gdyby owo lepsze zrozumienie jest jeszcze pod względem swego zasięgu i głębokości zbyt ograniczone, zbyt powierzchowne, aby można było mówić o „niemieckim przebudzeniu”.

Jak długo zrozumienie własnej współwiny nie stanie się własnością całego narodu niemieckiego, jak długo brak najistotniejszego warunku wstępującego do wzięcia wiarę duchowego i duchowo politycznego. Kto jeszcze ciągle mówi, że naród był głębiej winny, gdyż nie mógł nie działać przeciw przemoccy — ten okłamuje nierzadko i się bierze samemu. Kto nie przyzna, że bardzo wysoki odsetek mężczyzn i kobiet wszystkiej warstw z wewnętrznego przekonania zaakceptował imperialistyczny program Trzeciej Rzeszy — ten jest nieuczciwy. Wewnętrzna postawa narodu niemieckiego jasno oświadcza fakt, że dzisiaj, od podjęcia do wiadomości zbrodni, dokonanej przez naródowo — socjalistycznych władzów na własnym narodzie i na narodach obcych, prawie każdy Niemiec uskarża się tylko na własną biedę, a nie myśli o cierpieniach duchowych i materialnych narodów zapadniętych. Wprawdzie Niemcy powiadają prawie wszyscy: „Powieście zbrodniarzy”, ale w Gessingu i innych widzą oni zbrodniarzy nie z powodu uczynienia tego, o czym mówią oskarżenia, lecz ponieważ przebrali wojnę. „Jahai” z powodu zwycięstwa był szczytem, szczytem jest bezgranicznie rozczarowanie z powodu klęski i również niezmierny gniew z powodu niewypełnionego przyrzeczenia ostatecznego zwycięstwa państwa, że szczytem odczucia. Natomiast niezmiernie u przeważającej ilości Niemców jest odwrócenie się od agrarowego ścieżki życia. Zbyt głęboko zapuścił on korzenie w niemieckich mózgach i sercach, aby sama tylko klęska mogła zniszczyć ten chwast.”

pewne zrozumienia. Pierwsze da się sformułować: „Mocarstwa okupacyjne przeskadzają nam w odbudowie skutecznymi środkami i metodami”. Z tego powstaje masowa psychoza. To oznacza jednak, że obce oddziały i organa administracyjne z każdym miesiącem spotykają błąd więcej rozdzwięków, nie nawiąże i oporu. W ciągu pół roku akty sabo-

ryka uchodzi ogólnie za to „mocarstwo nieprzyjacielskie”, które jest najbardziej zainteresowane w utrzymaniu przemysłu niemieckiego na jak najniższym poziomie. Zarządzenia amerykańskie odczuwane są nie jako zarządzenia zwycięzcy, ale kon-kurenta gospodarczego. Wszędzie słyszy się fatalne zdanie: „Plan Morgenthau’a zniszczenia niemieckiego potencjału

rynentu”. Nie można zamykać oczu na fakt, że przyszła propaganda wewnętrzna zwróci się w szczególnym stopniu do szerokiach mas, aby je podnieść i „zaktywizować” i należałoby przypuszczać, że sukces tej propagandy zależy będzie jedynie od pytania, jakie rozmiary przyberze bezrobocie i jak wolno postępować będzie odbudowa gospodarcza i społeczna...”

Niemcy wołają: usunąć tryfły!

„Drugie zrozumienie Niemców, to teza: „System rozmaitych stref zaostroża chaotyczne stosunki i przekładza w de-cydujący sposób rzeczowej odbudowie”. Nie potrzeba już dzisiaj analizować szeroko podstaw tego poglądu. Wystarczy wskazać na najważniejsze punkty: wzajemne odcięcie stref, nierównomiernie zarządzania, szczególnie na polu gospodarczym, zbyt mała wymiana towarów, oplakany stan komunikacji kolejowej, niefunkcjonowanie ubezpieczeń społecznych itd. Co prawda w międzynarodowej Międzynarodowa Rada Kontroli powzięta ważkie decyzje także co do praktycznego przywrócenia granic stref. Kiedy i w jakim stopniu służby one będą koncepcji wymiany dóbr pomiędzy wschodem i zachodem, południem i północą — zależy naturalnie od rzeczywistych możliwości, a z pewnością też od lojalności, z jaką poszczególne mocarstwa okupacyjne będą realizowały te decyzje. Pod tym względem jest jeszcze za mało doświadczeń, aby można było wypowiedzieć jakieś opinie.

Nieskrępowany handel między poszczególnymi strefami miałby wielkie znaczenie nie tylko z punktu widzenia zapotrzenia ludności ciałych Niemiec. Raczej jeszcze większe wrażenie wywarłby efekt psychologiczny nienaganego funkcjonowania wyrównania gospodarczego. Ogólnie rozpowszechniany pogląd, że między Rosjanami a Anglosasami istnieje jedynie coś w rodzaju zawieszona broni — musi być przez Niemców skorygowany. Już zintensyfikowanie handlu byłoby skuteczną bronią przeciw pogłoskom.”

Niemcy pragną wojny

W zakończeniu swego artykułu autor omawia nadzieje, jakie Niemcy wiążą z perspektywą konfliktu anglosasko-sowieckiego. Nadzieje te określa jako marzenie o „zmniejszeniu następstw klęski dla Niemiec”. Sprowadzają się one do „odruczenia” zadań terytorialnych Polski i zwrótu Niemcom Prus Wschodnich, dalej opuszczenia terytorium niemieckiego przez mocarstwa okupacyjne, zmniejszenie do „znosnych rozmiarów” niemieckich świadczeń reparacyjnych, a w szczególności przyzwolenia z programu zniszczenia i wywiezienia niemieckich zakładów przemysłowych i zastąpienia go planem świadczeń rzeczowych przemysłu niemieckiego na konto odszkodowań wojennych. Autor kończy interesującym stwierdzeniem, że Niemcy wiążą swe nadzieje nie tylko pragnieniem wojny anglosasko-sowieckiej, lecz także liczą na rywalizację i walkę gospodarczą między Anglią a Stanami Zjednoczonymi.

Projekt szubienicy dla „bohaterów” z Norymbergi

taż, zamachy i akcje terrorystyczne nie będą już tak rzadkie, jak dotychczas. Najistotniej przejawia się to przypuszczalnie w strefie amerykańskiej. Tu bowiem ożywienie gospodarcze najbardziej postępowało w tym. Na razie następuje też, że okazuje się w postaci tajemnego wyrabiania tekstyliów itp. Stopniowo rozwija się czarny handel takimi towarami. Ale Am-

przemysłowego ma się stać faktem. Oznacza to, że miliony niemieckich robotników przemysłowych pozostają bez pracy, a miliony wyzkołochy przez długie lata robotników fachowych będą musieli poręczyć swój zawód i stać się rzemieślnikami. W ten sposób poziom socjalny robotników niemieckich obniży się do stanu, nie istniejącego w żadnym innym kraju starego kon-

Jakie myśli ujawniają Niemcy w prasie?

Niemcy umieją się doskonale przyznać. Jakawisko to możemy obserwować od przeszło 10 miesięcy w niezwykłej — jak dotąd — skali. Przeglądając prasę niemiecką, trudno nieraz dobrać co, co Niemcy istotnie myślą. Trudność ta powiększa fakt, że przeciw jest to prasa kontrolowana. Niemniej jednak Niemcy czasami świadczą o przemysłowej pewnie myśli, które ujawniają istotę istoty niemieckiej, czasami zaś przypadek bezwala wnikać w głąb mózgu niemieckiego.

Część istotnych postaw niemieckiej znajdują jednak swoje ujście w prasie. Warto się zastanowić, jakie rozważania zajmują w tej prasie najczęściej młodsza i do jakich myśli przywiązują Niemcy największą wartość. Na zóło wysuwa się przede wszystkim uzasadnienie odbudowy Niemiec. Rzecz charakterystyczna, że na temat konieczności odbudowy Niemiec nie ma żadnych rozmów czy dyskusji prasowych. Dyskusje to rozpoczynają się dopiero wtedy, gdy chodzi o sfinalizowanie, o kł rozumiem podjęcie odbudowy. I znówu niezwykła wymowa posiada fakt, że w odpowiedzi na to pytanie wysuwają się trzy jasno zarysowane sąły:

Jeden Niemiec rozumie pod pojęciem odbudowy narępowanie własnej cywilizacji; drugi ma na myśli odbudowę swego do-mu; trzeci zaś jednak taicy Niemcy, którzy myślą o odbudowie swego „związku sportowego”!

Partie polityczne pragną odbudować swą organizację, organizację kulturalną pragną odbudować życie duchowe i t. p. Słowem każdy Niemiec bez względu na to, jaką treść wiąże z pojęciem odbudowy, jednak o tej odbudowie myśli. I dla nas wstarczy, — a nawet trzeba podkreślić uwa-

ga — że jedna z cech wspaniałego Niemca jest brak rezygnacji. Jako sąsiad Niemiec, musimy na ten ryś szczególną świadomość wywrze.

Druga grupa zagadnień, zajmujących dużą rolę w prasie niemieckiej, to dyskusja na temat napuscia winy i skutków klęski wojennej. Zależnie od tego, w jakiej stopniu dana gazeta niemiecka wywołuje, powołuje się w niej pewnie ezolbitnie akcent w atakowaniu do tego czy innego zwycięskiego państwa sprzymierzonego. Nie to jest jednak dla nas ważne. Ważne jest to, że przez ezolbitnie i coraz wyraźniej wyraża się pogląd, że klęska wojenna III Rzeszy jest zwykłym przypadkiem. Tworzy się już legenda. Pojawia się pojęcie „niezależności narodu niemieckiego”. Przypinają się sprawa-żądanie tego niezależności raz armii amerykańskiej, raz armii sowieckiej, ale zawsze mówi się tylko o niezależności. Wymownym wyrazem tych nastrojów są oświadczenia (funkcyj, składane w ostatnich dniach w Norymberdze). Obliczone są one niewątpliwie na usztywnienie nastrojów niemieckich.

Te objawy przybrały już takie rozmiary, że w jednym z dzienników niemieckich ujawniło się wyraźne oświadczenie, iż prasa niemiecka nie spełnia swojej roli. Zamiast bowiem kształtować opinie w kierunku, wymaganym przez zwycięzów, a noszącym w sobie zaroski nagłytrywnych rozważań dla narodu niemieckiego na przyszłość, prasa niemiecka daje się ponieść falli-klędom i nad nęcham wojennym Niemiec. Oczywiście takie oświadczenie, jakie złożył obrońca Goeringa — dr Stahmer — jest to, co nasilenym wyrazem. Wszak miał on odwagę stwierdzić w swej mowie obrzędowej, że traktat wersalski nigdy Niemiec nie obowiązywał, że wobec tego nie może on stanowić wyjścia do oskarżenia prze-

Gdy wysiłek ku odbudowie

Zyjąco pokoleńa narodu niemieckiego są, że prawda wzięcone z jakiegokolwiek obrotu do wojny — tu jest pewne. Klęska roku 1945 miała tak niewzruszanie militarny charakter, że wieloletnie marzenie o niezwykłości armii niemieckiej zostało rozbite. Zrozumienie, że Niemcy potrzebują co najmniej czterech lub pięciu dziesiąt części, aby nawet w pomysłowych warunkach rozwiązać problemy odbudowy wojennej — stało się własnością ogółu. Myślenie militarne zostało wyeliminowane. Za to wszystkie działy zwracają się ku odbudowie. Tu rozciąga się nowy fanatyzm. Na jakie jest on jeszcze teoria, popoyhacym do swego zyczenia, gorąca nieopowiadania. Kiedyś stanie się on jednak faktem. Fanatyzm pracy, organizacji, temnia. Chodzi o to, w jakim zakresie i jak szybko znaleźć się materialne środki odbudowy: maszyny, narzędzia, urządzenia, fabryki.

„Wielu tu nowe odczucie jest głuche i niejasne, gwałt wzruszenia i błądza jeszcze w dużym stopniu i bez celu w odcięciu bezradności. Wielka część urządzeń fabrycznych, maszyn, ale również i mobil, artykuły codziennego użytku, sprzęt telegraficzny i telefoniczny, elektryczność, budo, materiały tekstylne — w y w z i e i e z Niemiec i Afryki Boża — narzekają ludzie we wszystkich strefach (najmniej w brytyjskiej) — o własności pozostałości dla niemieckiej odbudowy! W gruncie rzeczy nie. Pozostałe fabryki mają pracować w pierwotnym zakresie na eksport”. Na szrankach i na szrankach objawy obecna olwierza t. p. o g a. Obawiała się ona przede wszystkim bezradności, braku mieszkań, żywności w barakach, skąpczych racjach, epidemii — słowem uwiecznienia nędzy i braku.

„Mocarstwa okupacyjne chcą pozostać w Niemczech dziesięć lat! To nie jest do pomyslenia. To byłoby nie może”. Tak mówią ludzie. Pragną oni być możliwie najszybciej sami między swymi. Dlaczego? Ponieważ chcą odbudować swą, odbudowywać bez przykłądny fanatyzmem i ponieważ wierzą, że mocarstwa okupacyjne chcą właśnie opóźnić odbudowę...”

Przez okulary gospodarcze

„W morzu odczuć stopniowo, ale już wyczuwalnie poczynają się krystalizować

W kilku wierszach

Wielu — Według dostawek z Paryża, strefa francuska w Aukwil okupuje w chwili obecnej tylko 7000 żołnierzy francuskich, podczas gdy w chwili zakończenia wojny było ich tam 12 000.

Strefy amerykańska i brytyjska okupowane są przez armie po 50 000 żołnierzy.

Hamburg. — Na dachu katedry Steinbeck w Hamburgu nieznani sprawcy wyrzucili flagę za swastyką. Policja brytyjska była zmuszona wyjąć robotnika niemieckiego celem usunięcia tej flagi.

London. — Agencja Reuters donosi z Bombaju że miażdżący kilka niemieckich polityków w obłędach i rozpaczy, głębię nielata i rozpadającego się państwa Indii, ulecił do Anglii w obawie przed epidemią dżumy. Wykaszelał umarł do dżumy w Kaszmirze ponad 200 osób.

Andrzej Porębski.

Dr. ADAM KRZYŻANOWSKI, prof. U. J.

Na przednówku

Rozkład strat materialnych między poszczególne kraje, włącznie w wir ostatniej wojny, wypadł wielce nierównomiernie. Społeczeństwa wojujące Europy kontynentalnej ucierpiały najwięcej. Spośród nich Polska należy z pewnością do rzędu krajów wroście zniszczonych. Stosunki ułożyły się pomysłniej w państwach zamorskich. Tam powstały nadwyżki środków żywności, w Europie natomiast wystąpiły od razu na jaw dotkliwe niedobory aprowizacyjne. Jedno i drugie polegało w znacznej mierze na zaprzestaniu dowieżenia pszenicy zamorskiej. Skutkiem wybuchu wojny, poprzednio znaczny wywóz pszenicy amerykańskiej do Europy doznał natychmiast przerwy, ale jej produkcja nie mogła być od razu ograniczona w odpowiednim stosunku. Rolnicy amerykańscy rzucili na targ wewnętrzny pszenicę dawniej wywózoną. Nadmiar podaży obniżył cenę, skłonił do zapobieg nadmiernemu spadkowi cen, skupowały i magazynowały pszenicę. Ich władze postanowiły część tych zapasów zużyć z chwila zakończenia wojny, na dotychczas głodującą Europę. Wyhodowano z zapasów, że nagromadzone zapasy wystarczają na pełne ziszczenie tych założeń. Dla przeprowadzenia tej akcji rządy państw sprzymierzonych powołały do życia międzynarodową organizację (UNRRA) i wyposażyły ją w duże fundusze. Stany Zjednoczone pokrywają mniej więcej 70 proc. jej wydatków, są zarazem głównym dostawcą towarów przez nią zakupowanych. Personalnie UNRRA jest w znacznej części amerykański. Państwa splacają w zeszłości 1 proc. dochodu narodowego. UNRRA otrzymała jak dotąd, mniej więcej 1 miliard funtów amerykańskich.

Nasz rząd ułożył i wykonuje plan zaopatrzenia ludności w żywność w ciągu roku 1945 — 46. Przewidywał dostarczenie po cenach przydatkowych około 1,8 miliona ton żyta i pszenicy. Postanowił sięgnąć nieco ponad 1 milion ton z tytułu świadczeń rzeczowych. Resztę z innych źródeł, przy czym wstawił w rachunek kilkadziesiąt tysięcy ton, które UNRRA przyrzeka dostarczyć. Nie wykluczał, że trudności komunikacyjne mogą wywołać pewne opóźnienie dostaw, liczył jednak na niezawodne przywiezienie umówionych ilości. Z początkiem lutego zaszła nagła, całkiem nieoczekiwana zmiana klimatu w sytuacji. Oświadczenie władz UNRRA, że ich ocena wielkości zapasów żywności, okazała się zbyt optymistyczna, zaskoczyło rząd i społeczeństwo polskie. W pierwszych latach wojny rządy państw amerykańskich, nagromadziły spore zapasy, które później zaczęły się zmniejszać. Część ich zmniejszała z powodu wadliwego magazynowania i transportowania. Produkcja spadła pod naciskiem trudności wojennych, a także dlatego, że rolnicy wstawili w swe kalkulacje prawdopodobnie trwałe spadki wywozu pszenicy do zubożałej Europy. Wzrosły ilości konsumowane przez coraz to licześniejszą wojska powołane pod broń. Na dobitkę pętacha zeszłoroczna obniżyła zbiory. Niedobór pokryto czepierzeniem z zapasów.

Wedle UNRRA ilości niezbędne, celem mniej więcej normalnego wyżywienia Ameryki i Europy, są o 5 milionów ton wyższe od istniejących zapasów. Władze UNRRA powiadomiły nasz rząd, że ze względu na niedobór w tej wysokości, zachodzi ewentualność zmniejszenia dostaw do Polski i że nie wiadomo, czy UNRRA będzie mogła cokolwiek dostarczyć w ciągu marca. Jednocześnie władze UNRRA doradziły rządowi wydanie i przeprowadzenie nie zarządzeń, ograniczających konsumpcję środków żywnościowych. Nasz rząd natychmiast ujął w dziennikach treść oświadczenia władz UNRRA i wdrożył energiczną akcję o cofnięcie restrykcji, zapowiadanych przez UNRRA. Prezydent Bierut

telegrafował do Premiera Attlee, do generalissimo Stalina i prezydenta Trumana i kilkakrotnie w publicznych swych wystąpieniach (ostatnio z okazji wizyty Herberta Hoovera) podkreślił szczególnie wielkie zniszczenie na ziemiach polskich. Pewna część rzeczoznawców kwestionuje prawdziwość pesymistycznej oceny rozmiarów światowych zapasów. Zdaniem tej grupy rzeczoznawców zapasy te są wystarczające. Nie ich wyczerpanie, tylko wadliwa organizacja skupienia, przewozu i rozdania zapasów, stanowi właściwe źródło europejskich niedoborów aprowizacyjnych.

Ale nawet jeśli ogólne zmniejszenie dostaw UNRRA było konieczne i uzasadnione istniejącymi zapasami, to nierozumiałoby i niesprawiedliwym jest rozdzielanie tych dostaw między poszczególne kraje europejskie. Polska, która tak wiele ucierpiała wskutek wojny, znajduje się na szarym końcu listy UNRRA. W I kwartale b. r. otrzymała Polska od UNRRA niewiele ponad 200 000 ton zboża, czyli zaledwie kilkanaście procent tej ilości, na którą liczyliśmy, według zmniejszonego już planu.

Jakkolwiek sprawa się przedstawia, pewno jest jednak, że nasz rząd będzie musiał dostosować politykę aprowizacyjną do rzeczywistego stanu zapasów, którymi dysponuje. Rząd ścisła świadczona rzeczowe i zakonywał zboże na wolnym rynku, z myślą o odpieraniu go cenach przydatkowych, pokrywając różnicę ze specjalnego funduszu aprowizacyjnego, utworzonego przez Zarząd Przemysłu Państwowego. Wzmocnienie obu tych akcji wydaje się wskazane, oczywiście z bezpostronnym zastrzeżeniem nie tykalności ziarna-siewnego. Rząd podejmując wszelkie kroki zdolne przezwyteżyć kryzys. Znaczących ilości zboża dostarcza Polsce Związek Radziecki.

Ujawniając wobec społeczeństwa polskie go stan faktyczny, rząd ostrzegł je zwłaszcza, że na przednówku może dojść do pogorszenia sytuacji aprowizacyjnej i w tym celu wydał na razie kilka rozporządzeń dotyczących się przemiału zboża, ograniczenia konsumpcji mięsa, tłuszczu oraz luksusowego pieczywa.

Dr. Adam Krzyżanowski prof. U. J.

STANOWISKO POLSKI W SPRAWIE UCHODŹCÓW

LONDYN, 20. 4. — Wiceprzewodniczący komitetu UNRRA dla spraw uchodźców Biniewicz przedstawił komitetowi stanowisko Polski w tych sprawach. Oświadczył on, że głównym daniem Rządu Polskiego i delegacji polskiej jest powrót Polaków, przebywających poza granicami Polski, do kraju. Niemniej jednak Rząd Polski zdecydowany jest wziąć udział w rozważaniu problemu tych uchodźców (zwanych „bezpatriotowcami”), którzy nie chcą powrócić do swych krajów. Rząd Polski uważa, że jak największa liczba uchodźców powinna powrócić do swych krajów, dodając przy tym, że łań z środkami obecnie finansujących uchodźców, nie będzie na dłuższą metę chciały utrzymywać ludzi nie pracujących. Rząd Polski uważa, że jedynym humanitarnym wyjściem z sytuacji byłoby otwarcie imigracji przez poszczególne kraje.

POŻYCZKA USA DLA ZSRR BĘDZIE DYSKUTOWANA W MAJU

NEW YORK 20. 4. — Rząd USA wyulał notę do rządu ZSRR zapraszając przedstawicieli radzieckiego do komisji, która ma obradować nad kwestią przyznania ZSRR pożyczki przez USA. Komisja ta zbierze się w przyszłym miesiącu.

Rada Bezpieczeństwa zbierze się we wtorek

Sprawa perska znowu przedmiotem obrad

LONDYN (BBC), 20. 4. — Następne posiedzenie Rady Bezpieczeństwa odbędzie się we wtorek o godz. 21-ej. Na porządku dziennym tego posiedzenia na pierwszym miejscu znajduje się sprawa perska, która musi być załatwiona przedtem, zanim Rada przystąpi do dalszego badania sprawy rządu gen. Franco w Hiszpanii. W tej drugiej sprawie Rada rozważać będzie wniosek delegata Australii puka. Hudsona, proponujący powołanie specjalnej komisji, złożonej z pięciu członków, która sprawdził rzeczywistość przedstawionych przez delegata Polski zarzutów w stosunku do rządu gen. Franco w Hiszpanii i przedłoży Radzie sprawozdanie ze swolch prac do dnia 17 maja b. r.

CADOGAN PRZYNAŁ JEDNAK...

LONDYN (BBC), 20. 4. — Według wiadomości z radia londyńskiego Cadogan przyznał jednak...
1) że na granicy hiszpańsko-francuskiej znajdują się wojska hiszpańskie, gdyż kwestionował jedynie zbyt wysoka ich liczba, podana we wniosku polskim. W rzeczywistości liczba ta ma być niższa.
2) że z przebywających na terenie Hiszpanii 10 czy 12 000 Niemców „tylko” 2 500 należy do oficerów i jest agentami hitlerowskimi.

PRACE KOMISJI EKSPERTÓW, RADY BEZPIECZEŃSTWA

NEWY JORK (PAP). — W związku z wywołaniem przez przedstawiciela Iranu wniosku o rozpatrzenie sprawy irańskiej, wobec dojścia do porozumienia w bezpośrednich rokowaniach zainteresowanych stron, powstało zagadnienie natury proceduralnej, które rozważa powołana w tym celu specjalna komisja ekspertów z przedstawicielem Egiptu dr. Saba jako przewodniczącym. Chodził mianowicie o rozstrzygnięcie, czy w wypadku wywołania wniosku przez zainteresowane strony może pozostać on na porządku obrad, jeśli tego zażądała Inni członkowie Rady, czy też uloga on automatycznie skreślenie jak zalecał w memoriale sekretarz generalny ONZ Trygve Lie.

Przedstawiciele Francji, Polski i Związku Radzieckiego dowodili, że zgodnie z prawem i zasadami logiki, jeśli spór między stronami przestał istnieć, nie może on zagrozić pokojowi międzynarodowemu, a zatem nie podlega rozważaniu przez Radę. Jeśli strony zwracają się do Rady o skrócenie sprawy z porządku obrad, to Rada

winna to uczynić po przekonaniu się, że strony osiągnęły porozumienie.

Przewodniczący komisji ekspertów dr. Saba oświadczył, że kilku członków komisji skrytykowało problem, wyrażony przez sekretarza generalnego Trygve Lie.

Dalsze obrady komisji ekspertów odroczono do przyszłego tygodnia.

Korespondent amerykański

o sytuacji w Grecji

NEWY JORK (PAP). — Korespondent „Baltimore Sun” donosił, że w Grecji panuje chaos i inflacja. Wszystkie rządy dotychczasowe nie potrafiły zaprowadzić racjonalnego podziału żywności, ani stabilizacji waluty. Korespondent zwraca uwagę na egzotyzm greckich klas posiadających, które nie nie obchodzi, że masy głodują. W Atenach, gdzie masy z powodu niskich zarobków głodują, czarny rynek funkcjonuje stale i spekulanci ciągną olbrzymie zyski z machinacji walutowych. Na czarnym rynku pełno jest towarów UNRRA w restauracjach ateńskich jest duży wybór win, dań wyszukanych, w tym samym czasie, gdy w wioskach parę kilometrów za miastem, ludność dożywa się korzonkami jadalnymi. Rząd grecki nie nie czyni w kierunku zmiany tej sytuacji. Wszystkie pro-

testy robotników nie osłabiają żadnych skutków.

WASZYNGTON (PAP). — Agencja United Press donosi z Aten, iż grecka partia komunistyczna wydała odezwę, żądając przeprowadzenia nowych wyborów i wywołując naród do walki przeciwko powroci króla Jerzego.

WYMIANA AMBASADORÓW POMIĘDZY USA I JUGOSŁAWIA

WASZYNGTON (PAP). — Minister spraw zagranicznych USA James Byrnes podał do wiadomości rządowi Jugosławii, że Richard C. Paterson został mianowany ambasadorem Stanów Zjednoczonych przy rządzie jugosłowiańskim. Rząd Jugosławii mianował swym ambasadorem w Waszyngtonie Sawę Košanovica.

Delegacja polska na procesie K. H. Franka w Pradze

PRAGA (PAP). — Na zaproszenie czechosłowackiego ministerstwa sprawiedliwości przybyła do Pragi na toczący się proces K. H. Franka delegacja prokuratora polskiego ministerstwa sprawiedliwości w osobach: prokuratora M. Guentnera, prok. J. Sawickiego i prok. M. Siewierskiego. Delegacja wykorzystala pobyt swój również dla nawiązania stosunków z przedstawicielami sądownictwa czechosłowackiego. Na konferencji ministerstwa sprawiedliwości porozumieł się prawnicy polscy i czeszy co do wymiany literatury prawniczej i prolegentów. Prokuratorzy nasi zostali zaproszeni do ponownego przybycia w celu wygłoszenia odczytów na wydziale prawniczym uniwersytetu praskiego.

Na pomoc, którą oba państwa już sobie oddały w sądzie niemieckich przestępców wojennych i odpowiedział na pytania dzień nikarzy interesujących się szczególnie projektowanymi w Polsce procesami przeciwko zbrodniarzom wojennym.

SPRAWA KONSTYTUCJI FRANCUSKIEJ

LONDYN (BBC), 20. 4. — Los projektu ustawy o ochronie IV-jej republiki francuskiej znajduje się bliskim momencie rozstrzygnięcia. Przywódca postępowych katolików Francois de Menthon oświadczył, że partia jego będzie głosowała przeciwko ustawie. Jest to jego zdaniem wynikiem niemożności uzgodnienia stanowiska partii postępowych katolików z drugiej strony. Postępowi katolicy, jak wiadomo, domagają się 2-izbowego parlamentu, żądają dla Izby wyższej praw kontroli ustawodawczej nad Izłą deputowanych oraz prawa głosu przy wybieraniu prezydenta republiki. Przypuszcza się odrębnie, że premier Guoin nie pada się do dymisji, którą zagroził przedtem, w wypadku, gdy postępowi katolicy będą głosowali przeciwko ustawie. Jeżeli przesilenie rządowe we Francji nie nastąpi, obecny minister spraw zagranicznych Bidault będzie reprezentował Francję na konferencji sekretarzów staun czterech mocarstw.

LIKWIDACJA LIGI NARODÓW

LONDYN (BBC). — W Goniwie dnia 13 kwietnia 1945 roku została ostatecznie rozwiązana Liga Narodów. Historyczny ten fakt nastąpił po uchwaleniu rezolucji o przekazaniu wszystkich dokumentów, znajdujących się w archiwach Ligi, Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Franco ostrzega przed incydentami granicznymi

LONDYN (PAP). — Ogłoszono oficjalnie, że dnia 17 b. m. ambasador brytyjski w Madrycie, sir Victor Mallet, otrzymał od rządu generala Franco memorandum, które stwierdza m. in., że w obecnej sytuacji istnieje poważne niebezpieczeństwo wywołania incydentów granicznych przez skrajne elementy hiszpańskie, znajdujące się we Francji na pograniczu hiszpańskim.

Z Waszyngtonu donoszą, iż podobna nota została wysłana przez generala Franco rządowi Stanów Zjednoczonych. Omawiając znaczenie memorandum generala Franco, korespondent dyplomatyczny agencji Reuters podkreśla, że rząd Wielkiej Brytanii nie udzielił jeszcze odpowiedzi, a udzielając tej odpowiedzi nie zajmie na pewno takiego stanowiska, które mogłoby być interpretowane jako poparcie jego zdania.

W brytyjskich kołach politycznych stwierdzają, że memorandum osłabia znaczenie pozycji rządu generala Franco, który twierdził dotychczas, że kwestia ustroju w Hiszpanii jest sprawą wewnętrzną hiszpańską. Ogłoszenie memorandum stanowi nowy dowód, że zagadnienie hiszpańskie jest

sprawą o znaczeniu międzynarodowym i że istnienie reżimu generala Franco może spowodować komplikacje międzynarodowe.

DAR NOWEJ ZELANDII

LONDYN (BBC), 20. 4. — Przedstawiciel Nowej Zelandii na konferencji dominialnej w Londynie oświadczył, że rząd nowozelandzki ofiarował Międzynarodowemu Radzie Żywnościowej 700 000 ton pszenicy, 7 000 ton masła i 7 000 ton sera.

Z okazji Świąt Wielkanocnych, drugich w Odrodzonej Polsce, składamy serdeczne życzenia świąteczne wszystkim czytelnikom i sympatykom naszego pisma

Redakcja „Głosu Narodu”

Z ŻYCIA KULTURALNEGO

Teatry Miejskie — sala duża
Dzisiaj w Wielką Sobotę 20 b. m. przedstawienie zawieszono.

„Nitouche“ operetka w 4 aktach
Premiera

W niedzielę 21 b. m. o godz. 19-tej oraz w poniedziałek 22 b. m. o godz. 15.30 i 19-tej przedstawienie w 4 aktach p. t. „Nitouche“...

Stagione Opery śląskiej
„Halka“ St. Montuski

Zgodnie z zapowiedzią zjedzą do naszego miasta bezopornie po świętach Opera śląska w pełnym składzie 120 osób na kill. występuje...

Sala Kameralna
Dzisiaj w Wielką Sobotę 20 b. m. przedstawienie zawieszono.

„Wiosenne porządki“ — L. Huxleya
Premiera

Komedję w 3 aktach L. Huxleya p. t. „Wiosenne porządki“ ujrzymy po raz pierwszy również w niedzielę 21 b. m. o godz. 19-tej.

Repertuar kin
„Wolność i“ „Polonia“ — „Cyryl“ film o światowym rozgłosie.

Gerardi, Międzyzdręży, Pionki, Sarnowski, Stanisłowski i Tkaczyk.

P. T. Publikacyjność czeka miła niespodzianka. Zainstalowane zostały mianowicie w sali kameralnej nowe wygodne fotele umieszczone na specjalnie zbudowanym podium...

„Wojna z żonami“ w Częstochowiance
W drugie święto Wielkanocy, dnia 22 b. m. odgryta zostanie w sali teatralnej „Częstochowlanka“...

Przedstawienie połączone będzie z miłą uroczystością beneficentową ob. Dzikowskiemu Michałowi seniora tu sceny...

Wielki koncert popularny
W sali koncertowej M. O. S. ul. Dąbrowskiego 16 odbędzie się w poniedziałek 22 kwietnia b. r.

W programie pieśni ludowe, wojskowe nastroje Wiaryńskiego i charakterystyczne. Bilety w cenie od 20 do 100 zł do nabycia w kasie.

Repertuar kin
„Wolność i“ „Polonia“ — „Cyryl“ film o światowym rozgłosie.

Kino wychodzi do mas

Nie odznaczający się dotychczas ruchliwością Film Polska, przełamł swoją dotychczasową bierność, występując na terenie Lublina z ciekawą i pozytywną inicjatywą.

Przez tym Okręgowy zarząd kin w Lublinie uruchomił kina objazdowe dla wsi. Narazie uruchomiono dwa kina tego rodzaju, docierające do licznych miasteczek i wsi...

Program rozgłośni polskich

WIELKANOC — 21 kwietnia
8.57 — Spójrali czerwiek i piątek. Kłody żarna. Wyższa orsz. 7.00 — Kalendarz historyczny. 7.05 — Muzyka. 7.15 — Poranna rozmowa ze słuchaczami p. t. „Nowe czasy, nowi ludzie“.

LISTY DO REDAKCJI

Mr. chorzy z Oddziału II-go Chirurgicznego z Jasnogrodzkiej 75, który został zlikwidowany i przeniesiony na Zawodzie, że droga, za pośrednictwem...

Ob. Józef Szulfiłk — Fabryka „Stradom“. Istotnie, w zupełności podzieliamy wywoły Obywatela. Działalność Komisji Cennikowej...

Kil. Blukowice. — Anonim do kosza. Jedną z przechońców. — Przesłaliśmy do Wydziału Zdrowia.

OBWIESZCZENIA URZĘDOWE

Ministerstwo Aktywizacji Handlu zarządzeniem Nr 6174 z dnia 13.IV.46 r. przydzieliło paczki żywnościowe dla pracowniczych...

Częstochowa, dnia 18.IV.1946 r. Prezydent Miasta (-) Dr J. WOLAŃSKI.

Pedagogiczne
Wszystkim, którzy oddali ostatnią paczkę do dnia 15 kwietnia...

Hieronim i Zofia HAŁADA
w kościele Najśw. Maryi Panny
Msza św. o godzinie 6.30, o czym zawiadamiają nas ogłoszonym

Sprzedam 900 metrów wspaniałego sprzączki strzeczki...

Feliks Reterski Zakład naprawy maszyn biurowych
Wykonuje do wszelkich maszyn: szlifowanie cylindrów, tłoków, pierścieni...

W okazji ŚWIĄT WIELKANOCY
Bywalcom i Sympykom składa życzenia Restauracja „USTRONIE“

MOTO I AUTOMOBILIŚCI
Firma W. MOLLER
CZĘSTOCHOWA, SOWIAŃSKIEGO 34

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY
KAZIMIERZ LIS
Częstochowa, Aljeja 25, w budowni na lewo, tel. 25-56.

Koektura „Renome“
Wypasie wyprawy, oraz sprzedaje cenne skóry i futra...

Zginął pies
sester irlandzki (równy) dnia 16 kwietnia. Za odprawienie...

MEBLE
Częstochowa, ul. N. M. Panny Nr. 3
PRACOWNIA I SKŁAD MEBLI
A. PRZYGODZKI

SKLEP CZERŃKI BOWEROWSKY
pod firmą FR. JANKOWSKIEGO
Częstochowa, Aljeja Nr 7, tel. 18-52.

POSZUKIWANIA
Składowisko Żywności w Krakowie, poszukuje Grubeńskich...

OGŁOSZENIE
Klepekli Urząd Wojewódzki Wydział Przemysłowy. Dyrektorzy Urzędów Wojewódzkich w Kielcach...

Wielki Wydział Przemysłowy (-) Edward Abramowski

ZOBUDY
Zgubione brzoło zamówienia wydane przez Biurowo powiatowe Częstochowa...

POSADY
Poszukuje się specjalisty do wyrobów aluminiowych i karburonowych.

Wędliniarstwa w Krakowie
Wędliniarstwa w Krakowie, przy ul. par. paucy, która jest pracownią...

Chłopiec do koiat również potrzebny do krów potrzebny. Janogorowa 70, Szeceński.

Kupno
Kupię maszyny do robienia szczytów, torów i pudełek.

SPRZEDAŻ
Wielki ilościowo, nowopli, kupię tori na balonach...

ROZNE

Krawcowa Helena Jakubczak
Wszystkie do wydziału zdrowia, w dniu 10, m. 20, ofiarna wręci...

Kawateria Gryśdek III Aljeja 60
do wydziału zdrowia. PAP 3628

Gabinet Kosmetyczny Helony
Kosmetyczka, ul. Aljeja 14-5, II piętro front. PAP 3830

Włoszyczka i szopka
Włoszyczka i szopka, ul. Aljeja 15, od 8-12. PAP 3871

Wielka ilość do wydziału zdrowia
Wielka ilość do wydziału zdrowia, ul. Aljeja 48 m. 8. PAP 3849

Tędyż wywóz balonistów
Tędyż wywóz balonistów, Kościół Wąskopolski o. Szwajcarski, ul. Aljeja 1-11, dzień świąt 8 po pol. PAP 3488

Nowostwarta pracownia krawcowska
Nowostwarta pracownia krawcowska, ul. Aljeja Wolności 13 m. 1, przyjmując wszelkie zamówienia...

Domy na Górze
Domy na Górze, w środku miasta, placu sędziowskiego, ul. Główna 30b. PAP 3494

Sprzedam 3-2 pokoje w Kuchnia
Sprzedam 3-2 pokoje w Kuchnia, Wąskopolski o. Szwajcarski, ul. Aljeja Wolności, Maryli Panny 16. Wiadomość u donoscy. PAP 3818

Wydawca Francuski udziela lekcji
Wydawca Francuski udziela lekcji francuskiego — konwersacje, czytanie, gramatyka, składnia. Zgłoszenia do Biuro „Renome“ pod Nr. 1877. PAP 3858

Wydawca lub sprzedam
Wydawca lub sprzedam, plac ul. Tysiąclecia, ul. Aljeja Wolności 26 m. 8. PAP 3487

„LUBIANA”

Sklada najlepsze życzenia Świąteczne Odbiorcom i Konsumentom

Najlepszy budyń, najlepsza bańka
Lecz jakiej firmy? — to jest zagadka.
A mały Kubuś: „To wv nie wiecie?”
Że to wyroby „LUBIANA” przeciel!”

CUKIERNIA Z. GOSPODAREK

ul. Dąbrowskiego 5, tel. 12-57

poleca na nadchodzące Święta Wielkonoce baranki, babki, placki, mazurki, torty, sekacze oraz inne wyroby cukiernicze i życzy wszystkim swoim Bywałcom i Odbiorcom WESOŁYCH ŚWIAT

RADIO-TON

Zakład Radiotechniczny przyjmuje wszelkie reperacje radio-odbiorników oraz wszystkich urządzeń związanych z działaniem radia. O czym ma zaszczyt powiadomić Szan. dotychczasowych i przyszłych Klientów

ANTONI ZEBIK

Aleja Najłw. Maryi Panny 32 (pierwsza piętro), Tel. 37-67.

Uwaga! Specjalność zestrzalenie superheterodyny za pomocą zeskalowanego oscylatora modułowego. PAP 3288

„RADIO - TELSZY” ANDRZEJ KADEŁA

Kilińskiego 2, tel. 23-82.

Reparacja: Radiodoborników, Aparatów i central telefonowych przyw. Sygnalizacji alarm. Sprzedaż: Artykułów elektrotechnicznych. PAP 3249

ZAKŁAD ARTYSTYCZNO FOTOGRAFICZNY Roman Majchrowski

został przeniesiony z ul. Narutowicza na ul. Armii Ludowej Nr. 14/16 (przy kinie „Bałtyk”) Z okazji Świąt Wielkanocnych życzy swoim Klientom WESOŁYCH ŚWIAT

PAP 3420

Z okazji Świąt Wielkanocnych najserdeczniejsze życzenia swoim stałym Bywałcom składa

Restauracja „Paryska”

PAP 3439

Wł. Jan Grabowski

11 Aleja Nr. 19, telefon 24-02.

daje piękny połysk, konserwuje obuwie

Polecamy również znakomitą

PASTĘ DO PODŁÓG

„HEŁ”

Żądać wszędzie!

PAP 3340

BAZAR DEWOCYJNO-GALANTERYJNY

oraz własna wytwórnia figur fantastycznych religijnych

Hieronim ORGAŃSKI

Częstochowa, Narutowicza 2, tel. 18-67.

życzy wszystkim swoim Klientom ZDROWYCH I SZCZĘŚLIWYCH ŚWIAT

PAP 3329

FRANCISZEK KIMLA

poleca:

PRZYBYRO SZEWSKIE

Częstochowa, ul. Aleja Wolności Nr. 2, telefon 25-28.

PAP 3245

WÓZKI DZIECIENNE

najwyższy gatunek

Edżeczka, Rowerk, Koldry

WYPRAWKI DO WÓZECZKOW

poleca firma

M. Nirowa

Częstochowa, Aleja 30, tel. 22-51.

PAP 3512

RADIO ELEKTRO - NAPRAWA

Częstoch. wa. Warszawska 8.

(prawa oficyna i pietrol).

Wykonuje reperacje radiodoborników i wszelkich urządzeń elektrycznych fachowo i szybko

PAP 3076

CZĘŚCI ROWEROWE J. KOREWICKI

Częstochowa, Pl. Daszyńskiego 3

PAP 2920

ZAKŁAD SLACHARSKO-DEKARSKI

dypł. mistrza

Mariana Brynarskiego

Najłw. Maryi Panny 7,

wykonuje wszelkie roboty budowlane i warsztatowe.

PAP 3131

Mechanik

reperuje, przerabia maszyny do pisania i liczenia wszelkich marek. N. Maryi Panny 18, m. 38, lewa oficyna i pietrol.

A. FERENC

PAP 3345

Z okazji Świąt Wielkanocnych najserdeczniejsze życzenia swoim Bywałcom i Sympatykom składa

Restauracja WIEDEŃSKA

wł. WINCENTY STEPAK

PAP 3464

Opony rowerowe

wulkanizuje solidnie Zakład Wulkanizacyjny CHABRA FRANCISZKA Stary Rynek 11 (dawnej ul. Bór 25 Ost. Góra)

PAP 3328

Podziękowanie
Za uratowanie życia, wyłożenie i pielęgnowanie mej matki Anny Jędrzejczyk tą drogą składa PP. dr. Karzewskiemu, dr. Nowakowskiej, p. J. Kwapiowski i siostrze Anieli serdeczne podziękowanie
Córka.

KURSY

pisania

na maszynie

Zapisy codziennie od godz. 5—6 p. p.

Aleja 18 m. 27

Wytwórnia przędzy, nici i jedwabli
NASZA - KRUSZEWKA
E. BEDNAREK

Częstochowa, Garbaldiego 2, tel. 18-29, m. przyw. Garbaldiego 25, m. 10 Kupuje: włósko, czer lub podobną każdą ilość.
PAP 3510

Dr. MOZOŁOWSKA

Choroby skórno-weneryczne Katedra 7, godz. 3—6.
PAP 3523

Wykonuje parniki

dla gospodarstw rolnych, jak również piecezaki kuchenne do hartu i detalu. Częstochowa, Kawia 37. P. 3487

MEBLE NOWOCZESNE

poleca po cenach przystępnych firma
CZESŁAW BARTNIK
CZĘSTOCHOWA,
ul. Narutowicza 58.
PAP 3510

TECHNOPOL

Pileuskiego 7, tel. 18-52.

poleca:

Klingerit i asbest w płytach Szczelita w sznurach Pasy transmisyjne Miski liozotowe Armatury i wyroby E. E. Weże gumowe. P. 3469

Fr. PANEK

Częstochowa, B. Josclewicza 1. Tel. 12-52

Wyroby papierowe, torby wszelkiego rodzaju, mokaty, worki, sienniki, ebodniki, waliski, szpanaty, taśmy tapicerskie i tapety. P. 3021

Dr. Radostawski Edward

powrócił

Przyjmuje: od godziny 14 do 17-01.

Wyjzdy do oblotu chorych na teren gm. Grabówka, Mykanów i Kamyk poza godzinami przyjeżdż. P. 3438

WYTWÓRNI KONFEKCI

Kazimierz Lewandowski

11 Aleja 20, tel. 18-58.

Poleca: szelki, pasy damskie, bluzki-mozze, korpule meble P. 3204

Hurtownia Perfumeryjno-Galanteryjna

Józef Rogala

Częstochowa, Aleja N. M. Panny 5, tel. 18-76. Wszelkim Klientom miejscowym i pozamiejscowym składa tą drogą serdeczne życzenia ZDROWYCH I SZCZĘŚLIWYCH ŚWIAT

PAP 3469

Kalkomania (odbijanki)

do produkcji zabawek i gier dzieciennych oraz do różnych innych celów poleca

po cenach hurtowych

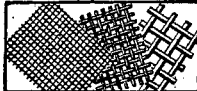
WARSZAWSKA SKŁADNICA PAPIERÓW

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr 108 (róna Chmielna). P. 1681

WYTWÓRNI SIATEK METALOWYCH
MARJAN KUJAWSKI

CZĘSTOCHOWA
W. ALEJA Nr. 71

Telefon
17-09

Centrokomis

właścicielka HALINA GAJOS

(Dom Franko, od ulicy Wilsona 2)

składa swoim Klientom ZYCZENIA WESOŁYCH ŚWIAT i poleca się nadal.

Inż. J. SPRINGER i Ska

MATERIAŁY OPAŁOWE I BUDOWLANE

Częstochowa, ul. Berka Joselewicza 1,

Magazyny ul. Sobleskiego 1, tel. 15-58,

poleca hurtówo:

cement cegła

wapno smoła

kafle papę

pak dachówkę

lepnik siatki

PAP 3428

W. Kozmiński

Częstochowa, Aleja 4, tel. 22-68

Maszyny do szycia: leworamienna, latkowe, sandalowe, krakwiecko dzurkarki, oberlotki, moreczarki oraz cześci, igły, olwa. Wykonujemy reperacje. P. 3475

Z okazji Świąt Wielkanocnych życzy swoim Klientom WESOŁYCH ŚWIAT

PRACOWNIA OBUWIA

Stefan DANIEL

PAP 3446

Częstochowa, ul. Warszawska Nr. 13, telefon 24-18.

Posiada gotowe obuwie na składzie oraz przyjmuje zamówienia z własnego i powierzzonego materiału. Wykonanie w a r e z a w s k i e.

WYTWÓRNI CUKRÓW

M. KOCZWAŃSKI

Częstochowa, ul. Piotrowska Nr 29, tel. 17-68,

składa swoim Odbiorcom

ZYCZENIA ŚWIĄTECZNE

PAP 3363

ZDROWYCH I POMYSŁNYCH

ŚWIAT WIELKANOCNYCH

życzy swoim Odbiorcom i Dostawcom

F-ma

E. Piernikarski

Częstochowa, ul. Armii Ludowej Nr. 7, telef. 18-82.

PAP 3443

Z Okazji Świąt Wielkanocnych serdeczne życzenia swoim Klientom saszka Zakład Fryzjerski

Regina Kupidorska

Aleja N. M. Panny 31 (w podwórzu)

PAP 3305

Restauracja BRISTOL

KIELCE, Sienkiewicza 21

K. 01

Wytwórnia Artykułów Spożywczych
„Ideal”

Częstochowa, ul. Killińskiego Nr. 21, telefon 19-13
 poleca swoje wyroby w najlepszym gatunku:
 budynie, kisiele, olejki do ciast, przyprawy korzenne i t. p.
KUPUJEMY olejki, wanilinę, kwaszek cytrynowy
 oraz artykuły korzenne w każdej ilości.

PAP 8474

Zakład Art.-Fotograficzny
F. Zgóreckiego

II Aleja 29.

Na nadchodzące Święta poleca się laskawym względem Sz. Klienteli, a zwłaszcza ślubnym parom.

PAP 8484

ZDROWYCH I WESÓLYCH
ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

życzy swoim Klientom

ZAKŁAD
INTROLIATORSKO-PUDEŁKARSKI
I WYTWÓRNIA ZESZYTÓW

PAWEŁ
WYLEŻAŁEK

Częstochowa, ul. Żwirki i Wigury 12
 telefon 17-85.

Wykonuje wszelkie prace w zakresie introliatorstwa i pudełkarstwa.

PAP 8367

Spółdzielcze Stow. Spożywców
„Jedność”

w Częstochowie

Zarząd, Biuro i Magazyny ul. 1 Maja 6
 telefony: Zarząd 15-16, Sekretariat 15-15,
 Dział Handlowy 12-85.

Prowadzi:

49 sklepów spożywczo-kolonialnych na terenie miasta, wędliniarnię przy Alei N. M. Panny Nr. 29, sklep włókienniczy przy Alei N. M. Panny Nr. 33, Wytwórnię wędlin przy Alei Wolności Nr. 38, Wytwórnię wód gazowych przy ul. Przemysłowej Nr. 11 i Piekarnię mechaniczną przy ul. 1 Maja 6.

Posiada:

Własne posesje: przy ul. 1 Maja Nr. 6, przy ul. Narutowicza 178 i przy ul. Małej 23.

PAP 8286

WARSZTAT MECHANICZNO-METALOWY

„LONGINUS”

Częstochowa, ul. Narutowicza 19/23, tel. 17-22,
 produkuje galanterie metalowe jak: łańcuszki, szpilki, wieszaki, falówki, karbowki i inne, jak również prowadzi galwanizację niklem i mosiądzem, oraz przyjmuje roboty w zakresie karawia wędzarniczej.

PAP 8412

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKANOCNYCH
 składa ŻYCZENIA WSZEKIEJ POMYSŁNOŚCI
 Młodzieży Sportowej oraz Jej Kierownictwu

„Składnica Sportowa”

Częstochowa, ul. Narutowicza Nr. 2, telefon 25-80
 PAP 8411 *Leokadia Prószyńska.*

POMYSŁNYCH ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

życzy Szanownym Odbiorcom i Dostawcom

Firma W. ŻORAWSKI

Częstochowa, ul. Narutowicza 1, telefon 25-84.
 PAP 8290

ZDROWYCH ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

życzy swoim Klientom firma

Krystyna Wyłęzałek

Częstochowa, Al. N. M. Panny 78, tel. 21-51.

Materiały piśmienne i dewocjonalia
 Detal Hurt

8868

Wkłady i Rachunki Czekowe

w Komunalnej Kasie Oszczędności
Powiatu Częstochowskiego

korzystają z bezpieczeństwa popularnego
 i mają zapewnioną całkowitą tajemnicę.

Inkasa Kredyty Przekazy
 PAP 8287

NA SKŁADZIE W DUŻYM WYBORZE

korowców damskie skórzane, taśmowe, torby damskie białe, czarne, damskie, dziecięce, wyprawki płaszczki, sukienki, walizki, grzebienie, wstążki, oraz drobna galanteria wszelkiego rodzaju poleca firma

Wolniak Włodzimierz

Częstochowa, Aleja N. M. Panny 7, tel. 19-23.
 CENY KONKURENCYJNE. PAP 8410

FABRYKA ZABAWEK

„WOJZEN”

ul. Z. WOJNOWSKI

Częstochowa, ul. Kawia 24, tel. 19-86,
 poleca na sezon letni w dużym wyborze swoje wyroby.
 PAP 8163

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

życzy swoim Klientom zdrowych i pomyślnych Świąt
SKLEP I PRACOWNIA OBUWIA

M. LICHANSKI

Częstochowa, I Aleja Nr 11, telefon 14-95.
 PAP 8295

OBUWIE

KOBYLKIWICZ WŁADYSŁAW

Częstochowa, Warszawska Nr 7, tel. Br. 15-02.
 Pracownia wykonuje roboty z własnych i powierzonych materiałów.

Z okazji Świąt życzy swoim Klientom
 zdrowych i pomyślnych Świąt Wielkanocnych

PAP 8361

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

składa życzenia wszelkiej pomyślności
 swoim Szan. Klientom i Dostawcom

F-ma „SYRENA-REKORD”
wł. J. SIENIAWSKI

Częstochowa, Plac Daszyńskiego 5 (dawnej Nowy Rynek)
 tel. 21-92,
 poleca w wielkim wyborze: części rowerowe, motocyklowe,
 lampy kieszonkowe i baterie.

PAP 8392

Restauracja „Mała Gastronomia”

M. TRACZYK

Częstochowa, ul. N. M. Panny Nr. 6, telefon 12-20,
 życzy swoim Bywalcem zdrowych i pomyślnych
ŚWIĄT WIELKANOCNYCH. PAP 8400

Z OKAZJI ŚWIĄT ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO

składa serdeczne życzenia swojej Szanownej Klienteli

Pierwszorzędna Pracownia Obuwia
Władysława Dąbrowskiego
CZĘSTOCHOWA, ul. Wilsona Nr 2/3.

PAP 8293

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKANOCNYCH

JAK NAJLEPSZE ŻYCZENIA

przesyła swoim Klientom i Dostawcom
Hurt Detal

JÓZEF KOZIEŁŁO-POKLEWSKI

Częstochowa, B. Jossielwicza Nr. 6, telefon 23-56,
 mieszkanie telefon 23-49.

PAP 8166

WYTWÓRNIA LISTEW I RAM oraz OPRAWA OBRAZÓW

ST. SOBALA

Częstochowa, ul. Piłsudskiego Nr 17 (właśc. w/w dworca kolej.)
 poleca na składzie listwy i ramy w różnych rozmiarach.
 zaszyłam swoim Klientom życzenia pomyślnych
 Świąt Wielkanocnych. PAP 8364

Krakowska Fabryka
Zwijek i Kartonazy „Wisła”

dawniej „ALTESSE-WISŁA”
 (sprzedaj przez Centralę Zbytu i Zaopatrzenia
 Przemysłu Papierniczego)

Kraków, ul. Długa 17, tel. 550-50

Gilzy (tutki), kołgoczki, bibułek papierosowych
 (Altesse-Swit), mucholapki „Alfa”

Na prowincję klientom stałym możliwa wysyłka
 za zaliczeniem pocztowym. PAP 1266

Znawcy piją

PIWA, LEMONIADY

SZWEDEGO

Bank Spółdzielczy „SPOŁEM”

Oddział w Częstochowie
telefon 20-20

przyjmuje wpłaty na

PREMIOWA POŻYCZKA ODBUDOWY KRAJU

wykonuje przekazy telefoniczne, telegraficzne i zwykłe, otwiera oprocentowane rachunki czekowe, przyjmuje wkłady oszczędnościowe.

PAP 3247

Fabryka knotów i wyrobów taśmowych

ZBIGNIEW KUCHARSKI
Częstochowa, ul. Kawia Nr. 19, tel. 17-48

składa swoim Odbiorcom i Dostawcom

życzenia zdrowych i pomyślnych świąt
polecając się nadal Ich względom.

PAP 3167

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKANOCNYCH
składa SERDECZNE ŻYCZENIA
swoim Odbiorcom i Dostawcom

Hurtownia Spożywczo-Kolonialna i Artykułów Gospodarstwa Domowego

WŁADYSŁAW KONIECZNY

Częstochowa, ul. N. M. Panny Nr. 1, telefon 18-19.

PAP 3241

Wytwórnia Esencji, Ekstraktów, Soków
Owocowych i Artykułów Spożywczych

Cz. J. i A. LEMPICCY

PAP 3449

Częstochowa, ul. 129 Śródmieście Nr. 15. Telefon 21-70

HURTOWY SKŁAD ODLEWÓW ŻELIWNYCH
I NACZYŃ KUCHENNYCH EMALIOWANYCH

F. LEMAŃSKI

Częstochowa, ul. Warszawska Nr. 3, telefon 20-83
Skład uznany przez Centralę Odlewów w Warszawie

posiada na składzie:

odlewy piecowe, odlewy rolnicze, odlewy kanalizacyjne i sanitarne, naczynia kuchenne, odważniki wzorcowane, maszyny do mięsa ocypanowane, maszyny do lodów.

PAP 3369

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKANOCNYCH
serdeczne życzenia składa swoim Klientom
ogółowtaria

» LITOCHEMIA «

ZAKŁAD LITOGRAFICZNY
STANISŁAW PIERZGAŁSKI

Częstochowa, ul. Moniuszki 8.

PAP 3244

ZAKŁAD ELEKTRO - INSTALACYJNY
ZYGMUNT KOWALCZYK

Częstochowa, Al. Wolności Nr 2/6, tel. 21-34.

Wykonuje instalacje elektryczne do siły, światła, galwanizacji i kuchnie elektryczne. Okazyjne do sprzedania silnika i dmuchawa elektryczna kowalca.

PAP 3207

POLECAMY WYROBY CUKIERNICZE
Fabryki Cukrów i Czekolady
W. CZYZ

Częstochowa, ul. Pułaskiego Nr. 40, telefon 12-87

PAP 3163

SPRZEDAŻ
artykułów elektrotechnicznych i żyrandoli
JAN TABORSKI
Częstochowa, I Aleja 5, Telefony 17-21 i 18-17

PAP 3240

Najstarsza w Polsce

**Kursy Kierowców
Samochodowych**
Eugeniusza ŚLĄSKIEGO

przyjmuje zapłaty kandydatów
**NAUKA PRAKTYCZNA
NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH I OSOBOWYCH**

Częstochowa,
Targowa 18 22,
Tel. 15-60.

PAP 3027

**Baranki cukrowe
i czekoladowe**

oraz wszelkie wyroby cukiernicze po cenach konkurencyjnych poleca

**Euzebiusz
SCHABOWICZ**

Częstochowa, Stary Rynek 14.

PAP 3309

PAP 3111
Pijcie mineralną
wodę musującą
„Krynicanke”

WESOLYCH ŚWIĄT
czyż Szanownej Klienteli

**JANINA
PĘDRASIK**

Pracownia Sztuki i Okryć
Damskich

Aleja Najśw. Maryi Panny 46
(róg Dąbrowskiego)

PAP 3454

MASZYNY do PISANIA
" liczenia
" produkcji pasów
i inne kupimy
„STATOR”

BIURO TECHNICZNE
Częstochowa, Al. N.M. Panny 29

PAP 3316

Stanisław Jung

Częstochowa, ul. Piłsudskiego Nr. 21, tel. 23-54

**Drukarnia
i Introligatornia**

wykonuje wszelkie prace w zakresie drukarstwa introligatorstwa, pudelkarstwa i torebkarstwa wchodzące. Posiada na składzie wszystkie książki buchalteryjne, jak amerykański i t. p. oraz książki do użytku Urzędów Stanu Cywilnego.

**Artykuły
Młyńskie**

Sprzedają maszyn, urządzeń i przybórów dla przemysłu młynarskiego. Na składzie zawsze świeża gaza młyńska szwajcarska i krajowa.

PAP 3415

F
A
R
B
Y

poleca
firma

Stanisław Krajewski

L
A
K
I
E
R
Y

Aleja Wolności 2/6

PAP 3246

Fortepiany — fisharmonie i organy kościelne
remontuje i stroi

A. T. POROS
CZĘSTOCHOWA, Aleja 20.

PAP 3367

WŁOSIE KONSKIE

o długości ponad 40 cm kupujemy
KRAKÓW, Kalwaryjska 81, telefon 575-71.

PAP 1298

Częstochowa, ulica Piłsudskiego 21
telefon 21-00

Organizacja samochodów i wagonów zbiorowych we wszystkich kierunkach.

Ekspedycja przesyłek ekspresowych i drobnicowych.

Zwózki lokalne i przeprowadzki
Magazynowanie
Konwoj wagonów

PAP 3417

Wytwórnia Instrumentów Muzycznych

Stefan MALKO

Częstochowa, Aleja Najśw. Maryi Panny 18,
tel. 12-84.

poleca instrumenty, struny, luty gramofonowe i inne części wykonuje reperacje instrumentów dętych, strunnych i gramofonów.

PAP 3248

ZAKŁAD RYMARSKO-GALANTERYJNY
ZYGMUNT BIERNACKI

Częstochowa, ul. N. M. Panny 1,
(przebiega przy ul. Murawieckiego 19, w podwórzu),
poleca w dużym wyborze torbki damskie. **CENY HURTOWE.**

PAP 3366

HURTOWNIA TAPET I PAPIERU

oraz WYROBÓW PAPIEROWYCH I GALANTERII

Fr. Francuz

Częstochowa, Aleja N. M. Panny 26;
telefon 17-58, przy. telefon 17-61.

Poleca towary po cenach konkurencyjnych.

PAP 3441

POLECAMY NA SEZON WIOSENNY

Wolny Jedwabie
Kretony

Wszelkiego rodzaju tkaniny papierowe, oraz szpagaty
Nowości stałe na składzie. Prowincja — wyjątki za salizacjami.

Stefan Miśkiewicz
HURTOWNIA MANUFAKTURY
Częstochowa, ul. Piłsudskiego 9. — tel. 15-92.

PAP 3162